

2 | 2025

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

KOLOZSVÁR | 1888–1948/1990. | 35. (95.) ÉVF.

2. SZÁM | 2025. FEBRUÁR | ÁRA: 6 LEJ

TARTALOM

- Kedves Olvasó! | 3
- Szász Tünde: „Az örvendező szív megszépíti az arcot” | 4
- Tatár Ágnes Tekla: Az égből a földre | 5
- Kovács István: Isten világossága felé fordulni | 7
- Farkas Emőd: A hit Isten ajándéka | 8
- Farkas Dénes: Egy márványtábla viszontagságos története | 9
- Büszkén magasra emelni hitünk zászlaját | 11
- „Most már úgy érzem, biztonságban vagyunk...” | 14
- Urák János: Farsangbúcsúztató Ürmösön | 17
- Kecskés Csaba: Özv. Kiss Emilné született Hunyadi Katalin | 20
- Erdélyben a németországi tehergépkocsis angyalok | 21
- Darkó Attila: Adventi jótékonyági koncert Budapesten | 21
- Demeter Zoltán, Pájer György: Tizennyolcadik adománygyűjtés Erdővidéken | 21
- Deák Réka: Ünnepvárás Székelykeresztúron | 22
- Szabó Cecília: Mindenkié ajándék | 23
- Ferencz Tímea: Karácsonyi élelmiszergyűjtés egy önkéntes szemszögéből | 23
- Lukácsi Tóth Ildikó: Magyarsárosi beszámoló | 24
- Széles László: Az ODFIE küldetése | 25
- Egyházunk hírei | 26
- Barangoló Isten országában | 30
- Rejtvény | 31

LAPSZÁMUNK SZERZŐI

Darkó Attila, a Gondviselés Segélyszervezet (GS) magyarországi egyházkerületi elnöke (Budapest), **Deák Réka**, a GS munkatársa (Székelykeresztúr), **Demeter Zoltán**, a GS munkatársa (Barót), **Farkas Dénes** ny. lelkész (Kolozs), **Farkas Emőd** főgondnok (Kolozsvar), **Ferencz Tímea** önkéntes (Felsőrákos), **Kecskés Csaba** lelkész (Marosvásárhely), **Kovács István** püspök (Kolozsvar), **Lukácsi Tóth Ildikó** (Magyarsáros), **Pájer György**, a GS munkatársa (Vargyas), **Rácz Norbert Zsolt** lelkész (Kolozsvar), **Szabó Cecília**, a Codespring munkatársa (Kolozsvar), **Szász Tünde** lelkész (Szőkefalva), **Tatár Ágnes Tekla** lelkész (Ürmös), **Urák János** énekes (Ürmös)

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

Kiadja a **Magyar Unitárius Egyház**, Kolozsvar
 Alapítási év: 1888. Új sorozat (1990-től)
 Megbízott főszerkesztő: **Koppándi Júlia**
 Megbízott szerkesztő: **dr. Berki Tímea**
 Szerkesztőbizottság: **Dimény Csilla Júlia** (Nők világa), **Bálint Róbert Zoltán** (Egyház és társadalom), **Ferencz Csaba-Levente** (Rejtvény), **Koncz Attila** (Kultúra),

Koppándi Júlia médiareferens (A hónap kérdése, Egyházi hírek, Én is unitárius vagyok), **Mátéfi Tímea** (Lelki élet), **Mikó Ferenc** (Bibliamagyarázat), **Széles László** (Ifjúsági oldal), **Pap Zoltán** (fotó), **dr. Sándor Krisztina** (Portré), **Szabó Előd** (Egyháztörténet), **Székely Andrea** (Szeretetszolgálat), **Szombatfalvi Etelka** (Gyermekoldal)
 Tördelés: **Virág Péter**. Olvasószerkesztő: **Dénes Gabriella**
 Nyomtatás: **Misztótfalusi Kis Miklós Református Sajtóközpont**

Postacím: 400105 Cluj, B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9
 Telefon: 0264 593 236. E-mail: kozlony@unitarius.org
 Lapterjesztés és adminisztráció: **Gáspár Péter** és **Mezei Melinda**. A lapok kiszállításával kapcsolatos felvilágosítás: **Verbum Egyesület**, tel.: 0740 937 116.
 A kéziratok szerkesztésébe érkezésének határideje: a tárgyhoz előtti hónap 15-e.
 ISSN 1220-8418

Támogatók:

Kedves Olvasó!

Február, hol a nyár? – kérdezték eleink, miközben azt lesték, hogy a medve kibújik-e a barlangjából. Mi meg azt tapasztaljuk, hogy por-szemnyi havat látott, csikorgó faggyal tomboló január is 2024 nyomaiba eredt már, lassan a múltba vész.

A zajos farsangi multságok világi mámora lendít át e hónapra a kereszténység komorabb tavaszi ünnepsorozatához. Azonban ne szaladjunk előre, hanem gyakoroljunk mértékletességet, figyeljünk magunkra, egymásra, közösségeinkre, hagyományainkra, értékeinkre, és büszkélkedjünk, mert nem mindennapi dolgok ezek.

Kitűnő eredmény nekünk, unitáriusoknak, hogy kolozsvári kollégiumunk főgimnáziumi rangra tett szert, hogy az alma mater falai között tehetséges fiatalok, elkötelezett oktatók és támogató szülői, alumnusi kör öregbíti a hírnevet.

Üdvözlendő, hogy pusztuló templomaink emléke szerencsés esetben márványtáblához kapcsolódó történetekben emlékjelként kap esélyt a túlélésre.

Hálával tölt el, hogy sikerült méltón megülni januárban legsajátosabb ünnepünk, a vallásszabadság napját, amely úgy a mienk, hogy egyetemes üzenetet hordoz 457 éve.

Büszkeséggel tölt el, hogy bár egyre fakuló képekről nézünk rájuk, a nyomdokainkba lépő mindenkori fiataljaink Isten útján járnak, és a február 11-én 125 éves ifjúsági egyletes múlt méltó örökösei. Mindez jövőt ígér, és reménykeltő!

| BERKI TÍMEA

„Mert nem a félelem lelkét adta nekünk Isten, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét.”

(2Tim 1,7)

„Az örvendező szív megszépíti az arcot” (Péld 15,13a)

SZÁSZ TÜNDE

Lehet valakinek bájos arca, ha keserűség, fásultság tükröződik rajta.

Szép vagy! Két egyszerű szó, mégis milyen mély érzéseket képes megmozgatni bennünk. Talán zavarba jövünk, mosolyogva köszönjük meg a bókot, vagy vitatkozunk, mert nem érezzük magunkra illőnek a jelzöt.

Mi, emberek szeretjük a szépet. A világban körülnézve találunk is szépséget bőségesen: mennyi szépséget tartogat számunkra a tavasz, virágba boruló fáival, az ősz, csodás színeivel, és milyen megnyugtató a végtelennek tűnő kéklő tengert vagy a hófödte, érintetlen tájat csodálni. De nemcsak a természetben láthatjuk meg a szépet, vonzza a tekintetet egy szép képzőművészeti alkotás, egy impozáns épület, megvásárolunk magunknak egy szép ruhát vagy autót. Látunk magunk körül szép embereket, és ha jóban vagyunk magunkkal, a tükörből ránk visszanező arcot is szépek találjuk.

A történelem során sokat változott a szép arcról, szép emberi testről alkotott elgondolás. Volt, amikor a telt idomokat, az atletikus testet, a púderrel kifehérített bőrt tartották szépek. Ma, ha régi festményeket, szobrokat nézünk, talán mosolygunk, hiszen a mai szépségideál teljesen más, mint akkor. S bár a szépségideál változik, mondogatjuk magunknak és másoknak, hogy az igazi szépség belülről fakad, mégis sok mindent megtesz ma is az ember a szépség érdekében.

Az üzletek polcain számos olyan terméket találunk, ami a bőr fiatalságának megőrzését, a ráncok kisimulását, a természetes ragyogást, örök fiatalságot ígéri, s ha mindez nem elég hatásos, jöhetnek a különböző szépsézet beavatkozások, hogy megváltoztassuk magunkon azt, amivel nem vagyunk elégedettek.

De milyen is a szép arc? Amerikai és kanadai pszichológusok kutatták azt, hogy milyen jellemzőkkel rendelkezik az emberek által szépek, vonzónak tartott arc. A vizsgálatban különböző fényképeket mutattak a résztvevőknek, amit ők osztályoztak. Megállapították, hogy a legszebbnek azokat tartották, akiknek az arca arányos, a szem vonala és a száj közötti rész az arc hosszának 36 százaléka, a szemek közti távolság az arc szélességének 46 százaléka volt. Ezek az arányok nagyjából átlagosnak számítanak, a hétköznapi arányokkal rendelkező archokat tartjuk vonzónak.

Nem csak az arányok, a szimmetria, a szemek nagysága vagy az ajkak teltsége tesz széppé bennünket. Talán mindannyian tapasztaltunk már olyant, hogy valakit nem gondoltunk kifejezetten szépek, mégis volt benne valami, ami vonzóvá tette.

A Példabeszédek írója ezt úgy fogalmazza meg, hogy az örvendező szív megszépíti az arcot. Lehet valakinek bájos, arányos arca, ha szomorúság, keserűség, fásultság tükröződik rajta, nem vágyunk annyira a társaságára. A mosoly, a derű, az öröm, a boldogság széppé varázsol bennünket minden életkorban.

Tudom, sokszor érezzük úgy, hogy semmi okunk az öröme, a tükörbe nézve nem mindig tetszik, amit látunk, az életünket vizsgálva sem vagyunk mindig elégedettek azzal, amink van, és akik vagyunk. De milyen jó lenne, ha önmagunkat elfogadva, harmóniában tudnánk élni, és engednénk, hogy örvendező szívünk megszépítse arcunkat.

Az égből a földre

TATÁR ÁGNES TEKLA

*Jeremiás élet-
története
akár mese is
lehetne,
amelyben ő a
hős.*

Hol volt, hol nem volt, az Óperenciás-tengeren is túl... – így indul a legtöbb gyermekkori mese, amely nemcsak tanít, hanem észrevétlenül megtanuljuk, továbbadjuk, és mesél egész életünkben. Mesél királyfikről, kik legyőzték a sárkányt, a fenevadat vagy az ellenséget. Mesél bajbajutott királynőről, aki almába harapott, akinek ujját orsó szúrta meg, akit mostohája tiltott a báltól, aki szörnyetegbe szeretett bele. Mesél hősokról, akikkel hisszük, hogy ebben a nagy világban mi is lehetünk megmentők. Mesél életekről, s mi elhiszük, hogy a hősök léteznek, mert néha olyan jó lenne megmentő hercegnek vagy boldogan élő hercegnőnek lenni. Mese, mely néha a képzeletünkben életre kel, s élet írta történetekké alakul, amelyek mindig boldogan érnek véget. Kell ez az érzés, mert szükségünk van a boldog véget érő történetekre, hogy így hinni tudjunk bennük. De vajon, ha a mesék tovább íródna, hogyan folytatódna? Vajon mi van a happy endek, a boldog végkifejletek után?

Jeremiás életéről (Jer 20,7–9.11.13) tudjuk a legtöbbet az ószövetségi próféták közül. A történelmi kort két nagyhatalom jelenléte határozta meg. Egyiptom és AsszírIA évszázadokon keresztül harcolt, az asszírok győztek, a nagy birodalmat viszont külső és belső erők egyaránt gyengítették és egyre inkább hanyatlásnak indult. A végső csapás 612-ben következett be, amikor elpusztult a híres város, Ninive. Jósias király, kihasználva a bizonytalan helyzetet, val-

lasi reformokat indított, eltávolította az asszír kultuszszellemeket, 622-ben nekifogtak a templom felújításának is, Jeruzsálemet a monoteista vallás központjává emelte. Jósias király működésének tizenharmadik évében kezdte meg működését Jeremiás. Az tette prófétává, hogy Isten hűséges követőjeként észrevette, hogy hazája politikailag és vallásilag egyaránt a vesztébe rohan. Négy évtizedes prófétai munkássága átölelte a fogság előtti időszakot. Jósias előtt az istentelen Manassé uralkodott, amikor a nép teljesen elfordult az ő Istenétől a pogány kultuszok és istenek felé. Így Jósias királyként és Jeremiás prófétaként, a király és reformok támogatójaként ajándékot jelentett a rossz útra tért népnek.

Amikor megtalálták a törvénykönyvet, Jeremiás küldetést kapott Istentől, hogy menjen és Jeruzsálem utcáit járva prédikáljon. Így került először életveszélybe, amikor saját családja és szülővárosa ellene fordult.

Ő megmenekült, de tuskodva fordult Istenéhez a könyörgő, csalódott és mégis mély hitet tanúsító megtört próféta képében.

Közben az őt elhívó Istentől kapott válaszok erőt adtak neki, és nem hagyták útjáról letérni.

Jeremiás élettörténete akár mese is lehetne, amelyben ő a hős, aki legyőzi a fenevadat, az Isten ellen lázadókat. Győz, Jeremiás végül is győz. Meg is volt a boldog vég, mert a zsidókat visszavezette a helyes útra, Isten felé, mert ez volt meséjében a cél, a harc tétje. Megvolt a happy end, és ő mégis Istent kéri számon, hogy rászédte, Uram... rászédte.

Jeremiás működésének és prófétálásának megértésében fontos szerepet játszanak a történel-

mi események, melyek mind-mind előkészítik a fogságba vitelt, a büntetést, amiről Jeremiás szól. Mivel népe nem hallgatott Isten szavára, és a sok fenytetés ellenére sem tért meg, ezért Istennek idegenek által kellett hatást gyakorolnia rá. Tehát minden Isten akarata szerint történt, és minden az ő kezében volt, van. Izráel pedig hűtlen jegyesként jelent meg, újra meg újra elhagyta az ő Urát.

Hát ezért nem lehet Jeremiás életében egy végső boldog pillanat. De milyen az ember? Nem érti azt, mit szíve nem tud elfogadni. Ki célját nem tudja életében kiteljesíteni, kétségbe esik. Ki hallgat a hívó szóra, s útnak indul, sokszor elbukhat. Mert olyan sokszor boldogok akarunk lenni, de az élet közben olyan sokszor elveszi a történetekből az örömet. Mert az ember élete akár mese is lehetne, ha megállna az esemény

utáni boldog befejezéseknél. De az emberi történeteknek folytatódniuk kell. És az ember, a főhős így sokszor érzi, hogy csapdába esett. Szól, mint Jeremiás: „Rászedtél, Uram, és én hagytam, hogy rászedj. Megragadtál, hatalmadba ejtettél! Nevetnek rajtam egész nap, engem gúnyol mindenki. Azt gondoltam: nem törődöm veled, nem szólok többé az ő nevében. De perzselő tűzzé vált szívemben, csontjaimba van rekesztve. Erőlködtem, hogy magamban tartsam, de nincs rajta hatalmam.”

Az általam kiválasztott bibliai versekben Jeremiás Istennel folytatott perlekedéseinek utolsó szakaszát olvassuk. Itt ő azt állítja, hogy Isten becsapta őt, hogy rá már senki sem fog hallgatni. Az elkeseredettség legvégsőbb fokát írja le. Ez betekintést enged szíve, hite és hivatása legbel-

sőbb lelki vívódásaiba. Jeremiás csábítással és hatalmassággal vádolja Istent, aki rászedte őt.

Kínjában eldönti, hogy többé nem fog beszélni, de nem tudja visszatartani a csontjaiban levő tüzet. Aztán eszébe jut, hogy Isten „rettegett harcos” vagy „erős vitéz” képében vele van. Az ellenségei nem fognak „uralkodni”. Vallomása dicsőítéssel zárul, melyben Jeremiás magabiztosan bejelenti, hogy Isten „megmentette a szükségben élők életét a rosszat tevők kezéből”.

Panasza rövid hálaadó zsoltárral folytatódik, mert végül Jeremiás megérti azt, hogy az élet nem mese, így nem ér véget a boldog pillanatokban, hanem folytatódik, hogy éppen a folytatás által halmozza el a jó Isten az ember életét csodákkal, újabb és újabb boldogságokkal.

Az emberi élet Jeremiás próféataságával teljesen összeegyeztethető. Hiszem azt, hogy mi is, Jeremiáshoz hasonlóan, sokszor perelünk az Úrral. Nem tudok és nem is akarok a békesség tengeren evező, kérdések nélküli szelíd csónakos lenni, és szerintem egyikünk sem tudja magára venni a feltétel nélküli hit palástját és becsukott szemmel, kételyek nélkül menni előre. Hiszem azt, hogy aki még nem állt perben Istennel, az nem is tudja, mi a hit, csak vakon rohan egy általa formált és alakított istenség fele, de egy lépést sem tesz a nagybetűs Isten felé. Hiszem, hogy Jeremiás lelki válságát, szívének legnagyobb harcát néha mi is megéljük, és megvívjuk, mert meg kell éljük, mert lehet, hogy nem vagyunk jeremiási próféták, de attól még mind az életet választottuk, olyan életet, ahol helye van a kételkedésnek, a perlekedésnek, helye van vádolni Istent, hogy elcsábított minket és kérdőre vonni őt. Helye van eltávolodni tőle, és ha kell, ha szükségünk van rá, úgy magunkhoz hívni őt. Helye van a felismerésnek, hogy Istent mindennek ellenére nem tudjuk legyőzni, mert az égető tűz a szívben és csontban is ott van. Helye van a kételkedésnek és dicsőítésnek. Helye van a válasznélküliségnek, a kétségbeesésnek, de az örömmel és az énekléssel is. Nem élhetjük egész életünket egy végső nagy boldog befejezés reményében, mert az sokkal többről szól. Rászednek, nagyon sokszor rászednek minket is, de ha akarunk, boldogok lehetünk, az isteni akarat cselekvőit, az ő munkatársait, egymás felebarátai lehetünk. És így, csakis így mondhatjuk, hogy az ő szeretett gyermekei vagyunk, mert ez a hit.

A vallásszabadság napja

A 2025. január 13-án a tordai emlékünnepeken elhangzott beszédekből közlünk. A bennük megfogalmazott gondolatok adjanak erőt és hitet istenkereső utunkon, vezéreljenek a türelem, a megértés és elfogadás ösvényén.

Isten világossága felé fordulni

Mindenekelőtt a gondviselő Istennek tartozunk hálával azért, hogy az ő szabadságot teremtő lelke ott volt a tordai országgyűlés résztvevőinek lelkében 457 évvel ezelőtt, és megajándékozhatták a világot az istenkeresés szabadságának jogalkotásával. Hálával tartozunk a Gondviselőnek azért is, hogy az egykori erdélyi országgyűlés mai jogutódja, Magyarország Országgyűlése méltó volt elődjéhez, amikor ezt a napot, január 13-át, 2018-ban törvény által a vallásszabadság napjává nyilvánította. Így azóta egész magyar nemzetünkkel együtt ünnepelhetünk ezen a napon.

A Ján 8,32-ben Jézus így szól tanítványaihoz: „Ha ti megtartjátok az én ígémet valóban tanítványaim vagytok; megismeritek az igazságot, és az igazság szabaddá tesz titeket.”

Igazság és szabadság: talán ezek a legáhitottabb végső értékek, amelyek a legtöbb szenvedést is okozták az emberiségnek, amelyekért a történelem során a legtöbb vér folyt. A szabadság, amely oly természetes ajándéka Istennek, mint a levegő vagy a napfény, de amelyet az ember sokszor a másik ember kezéből akar erővel kicsavarni. Az igazsággal pedig úgy járunk gyakorta, hogy ahelyett, hogy Isten igazságához emelkednénk fel, Isten igazságát próbáljuk meg lehúzni világunkba önző részigazságaink igazolására. [...] Az idézett jézusi tanítás nyilvánvalóan kimondja, hogy a szabadság csak az igazság megismerésének következményeként érhető el. De nem akármilyen igazságról van itt szó, hanem arról az Isten kegyelme által megvilágosított igazságról, amely túl van minden emberi részigazságon. [...] Ezek a megvilágosodás kegyelmi pillanatai, amelyek ugrásszerűen előbbre vitték az emberiséget.

Ilyen igazság világosodott meg az erdélyi rendekben is, amikor ezt a törvényt megfogalmaz-

ták. Nem véletlen tehát, hogy ilyen indítatással az unitárius egyház közel fél évezredes történelmének az Isten igazságához való felemelkedés és a világosságteremtés volt egyik legfőbb törekvése: Isten világossága felé fordítani az ember arcát azzal a meggyőződéssel, hogy az ember tanulás által minél jobban megismerheti Isten és a teremtett világ titkait, és egyedül ezen igazságok ismerete teheti szabaddá.

Ez az igazság vezérelte egyházunkat, amikor a hit szabad megélése érdekében a társadalom fel-emelését tekintette küldetésének, a nevelés, a kultúra, a tudomány szolgálata által. Ennek az igazságnak a felismerésével nyomtatta Heltai Gáspár a papírra vetett gondolatot, ezáltal megszerezte teológiánkat Szentábrahámi Lombárd Mihály és Enyedi György, ezáltal gyűjtötte csokorba Kriza János a vadrózsákat, ez indította Székelyföld poros útjaira Orbán Balázst, ez az igazság sarkallta egyetem alapításra Brassai Sámuel és a kollégium tanárait, ez készítette rög alá temetkezni Balázs Ferencet, ez az igazság szólal meg Bartók Béla zenéjében és unitárius hitéről szóló vallomásában, ez adott küldetésűdatot nemzeti kultúránk minden napszámósának, papnak, tanítónak, anyanyelvén megszólított földművesnek. [...] Ez a felismerés rendezte Körmöczy János felvilágosodás kori püspökünk poggyászába a Nyugatról hazahozott kísérleti taneszközöket a fizika tudomány korszerű oktatásához, ez az igazság vezérelte elődjünket, ami-

kor elkobozott diplomaink és iskoláink újjáépítésekor előbb az iskolát építették fel, és ennek az igazságnak a jelenlegi tudatos vállalása élteti a minőségi oktatás hagyományát. Ennek jegyében a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium a múzsák és erények segédletével az ország legjobban teljesítő magyar iskolája, a keresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnáziumunk pedig a véka tudáshoz köböl erkölcsöt mérő indítással irányította a lelkeszi hivatás felé egyházunk lekipásztorainak túlnyomó többségét.

Egyházunk a 2025-ös évet a küldetés évének nyilvánította. A hivatás és a küldetés egymásra épülő fogalmak: az Istentől ajándékba kapott élet irányát, értelmét és kiteljesedését jelölik. E folyamatban a hivatás Isten szeretetteljes meghívása, amely irányt és medret ad az életnek, míg a küldetés ennek a hivatásnak a konkrét megnyilvánulása a mindennapi életben. Az Unitárius Káté hivatásunkat így fogalmazza meg: „A mi hivatásunk az, hogy Istentől kapott lelki tehetségeinkkel munkáljuk Isten országa megvalósulását a földi életben.”

Itt van az örökségünk: ez a drága Magyar Unitárius Egyház a maga hivatásával, amely csak a te küldetésvállalással teljesezhet ki!

Arra hívlak, hogy az előttünk álló évben te személyesen keresd meg, fedezd fel, hogy mi az, ami tűzbe hoz, lelkesít ebből a sokszínű küldetésből? Mi az, amit hiányolsz? Mi az a hiány, amit te magad tudnál betölteni? Mi az, amiben társakat keresel, hogy te magad hozd létre a csodát? A jó hírem az, hogy Isten hív, és küldetésed van. És hogy mi az Isten országa? Számodra az, amikor megtalálod és megéled küldetésedet.

| KOVÁCS ISTVÁN

A hit Isten ajándéka

Íme, ismét itt állunk Tordán, a vallásszabadság pontosan hét esztendővel ezelőtt leleplezett emlékműve mellett. Szerencsére nem azért, „mert másképp nem tehetünk”, mint Luther Márton 1521-ben, hiszen minket ma – még – senki sem hív kihallgatásra a meggyőződéseink miatt, nem szólít fel általunk igaznak tartott tanítások megtagadására. Hanem azért, mert fontosnak tartjuk mindazt, amit ez a nap, a vallásszabadság napja,

és ez az emlékmű jelent, és ünneplő ittlétünkkel ezt akarjuk 2025-ben is kinyilvánítani.

Nyugtalan időket élünk. Elménket, szívünket, lelkünket naponta bombázzák vészterhes idők közeledtét jósló próféciaik. Évek óta figyeljük, miként áradnak szét lassan, a mindennapok szintjén szinte észrevétlenül settenkedve, a pár évvel ezelőtt átélt világjárványnál is sokkal súlyosabb kórokat terjesztő eszmék. Vajon lesz-e ezek ellen is védőoltás?

A korábbi századok gyermekei, az előttünk járó nemzedékek ismerték ezt az érzést. Megtapasztalták, milyen az, amikor beférkőzik az elmébe a fásultság, a szívbe a félelem, a lélekbe a lemondás.

A vallásszabadság ünnepe ezeknek az ellentétét jelenti. A szellem, az eszme, a gondolat szabad szárnyalásáról szól. Türelemről, békéről, szeretetről, lelki gazdagságról, őszinte istenkeresésről, embertársaink elfogadásáról szól ez az ünnep. Ezek miatt gyűlünk össze évről évre vízkereszt tájékán a hitnek mint Isten ajándékának csillagát kereső napkeleti, napnyugati, északi és déli bölcsek, hogy lássuk, van-e elegendő hit, remény és szeretet a tarsolyunkban, amit egymásnak adhatunk?

Számomra ennek az emlékműnek a talpzata az a kerek kő, amelyen állva Dávid Ferenc olyan beszédet mondott, hogy egész Kolozsvár lelkét megérintette. Az erre a fundamentumra támaszkodó létra, kötött alkotóelemeivel, derékszögekből álló szigorú, stabil rendszerével biztonságos utat teremt felfelé törekvő, az emberi léten túlmutató igazságot kereső lelkünknek. A szárnyakká átlényegülő elemek a lélek, a gondolat, a lelkiismeret szabadságát ígérlik. Ahogyan unitárius énekeskönyvünk egyik gyönyörű zsol-tárja is kifejezi:

„Merj, élni merj, föld gyermeke,
Természet titkos remeke!
Porköntösöd ha földre ránt,
Szárnyad van, bontsd ki és ne bánd!”

Segítsen meg bennünket a jó Isten, adja meg nekünk a szép és méltó emlékezés ünnepét és erősítse jövőbe vetett hitünket!

| FARKAS EMŐD

Egy márványtábla viszontagságos története

FARKAS DÉNES

*Valahogyan
meg kellene
menteni!*

A román rendszerváltás előtt, valamikor a 80-as években, Erdély unitárius falvait, parókiáit, pénzügyi felügyelet címén látogattam. Hivatali feladatomból Nagyváradtól a Zsil völgyéig évente egyszer „legalább” minden egyházközségbe elmenni.

Tudvalevő volt egyházunkban, hogy az abrudbányai közösségünk a történelem viszontagságai okán lassacskán elfogyott. Egyetlenegy hívünk élt még, Schneider Piroska, aki a valamikori várfalvi unitárius papnak volt a leánya. Annak a papnak, akit 1944-ben az oroszok a parókiáján fejbe lőttek. Visszatérve az abrudbányai egyházközség drámai sorsára (melynek veszteségei visszavezethetők az 1848-as forradalmat követő mézárásokra, később a Dél-Erdélyhez való odacsatolás okán), állt még a templom árván, egyedül, elhagyatottan, időnként bútorraktárként. Később beomlott. A templomhajóban bokrok, bozót, fák nőttek, és elárvult tornyán egy mives márványtábla hirdette, hogy „Egy az Isten”.

Az egyház vezetősége próbált ettől a szegényfoltta vedlett templomtól „megszabadulni”, és felajánlotta a város vezetőségének, tudván azt, hogy a lebontásnak a költségei meghaladják az egyház anyagi lehetőségeit. Még börtönrabokkal sem sikerült a lebontási tervnek érvényt szerez-

ni (érdekes a nép hiedelemvilága e tekintetben, hogy Isten házáat lerombolni fölöttébb nagy véték).

Kiszállásaim rendjén általában helyzetjelentést adtam a látottakról, és elmeséltem Erdő Jánosnak, az akkori egyházvezetés egyik kiemelkedő személyiségének az abrudbányai templommal kapcsolatos tapasztalataim.

– Dénes, kérem – szólt hozzám –, azt a márványtáblát legalább, amelyiken írja, hogy „Egy az Isten”, valahogyan meg kellene menteni!

Következő utamon Verespatakon magamhoz vettem Lula Miklós verespataki egyházközségi gondnokot, aki építészeti munkában jártas ember volt, és tudván azt, hogy Abrudbánya a verespataki egyházközségünknek a szórványja, fölkértem, hogy legyen segítségemre a márványtábla levételében.

Ahogy a népmeséinkben fogalmazni szoktak: „Úgy is lett!” Lementünk Abrudbányára, szereztünk egy hosszú létrát, nekitámasztottuk a toronynak. A toronybejárat fölött jó néhány méterig fölért a létra. Lula Miklós felmászott, én Pálffy Árpád akkori verespataki lelkésszel tartottam a létrát, és arra lettem figyelmes, hogy kezd gyűlni a tömeg körülöttünk, és kezdik számon kérni, hogy ki engedélyezte, és miért bántjuk az amúgy is haldokló sorsra ítélt épületet? Elkezdtem magyarázni, hogy minket csak a márványtábla érdekel. Persze rögtön akadtak hangadók – függetlenül attól, hogy nem értették, hogy a márványtábla szövege mit jelentett –, akik szinte veszedelmes stílusban próbáltak

megfélemlíteni amúgy nemes szándékunk végzésében. Szerencse volt, hogy Lula Miklós tökéletesen ismerte a nyelvüket és a módját is annak, hogy hogyan kell hozzájuk viszonyulni, lecsendesítette őket, és a létrán a hóna alatt lehozta a körülbelül 18-20 kilós márványtáblát. Én azt betettem az autónak a csomagtartójába, visszavittem segítőimet Verespatakra, és hazajöttem Kolozsvárra.

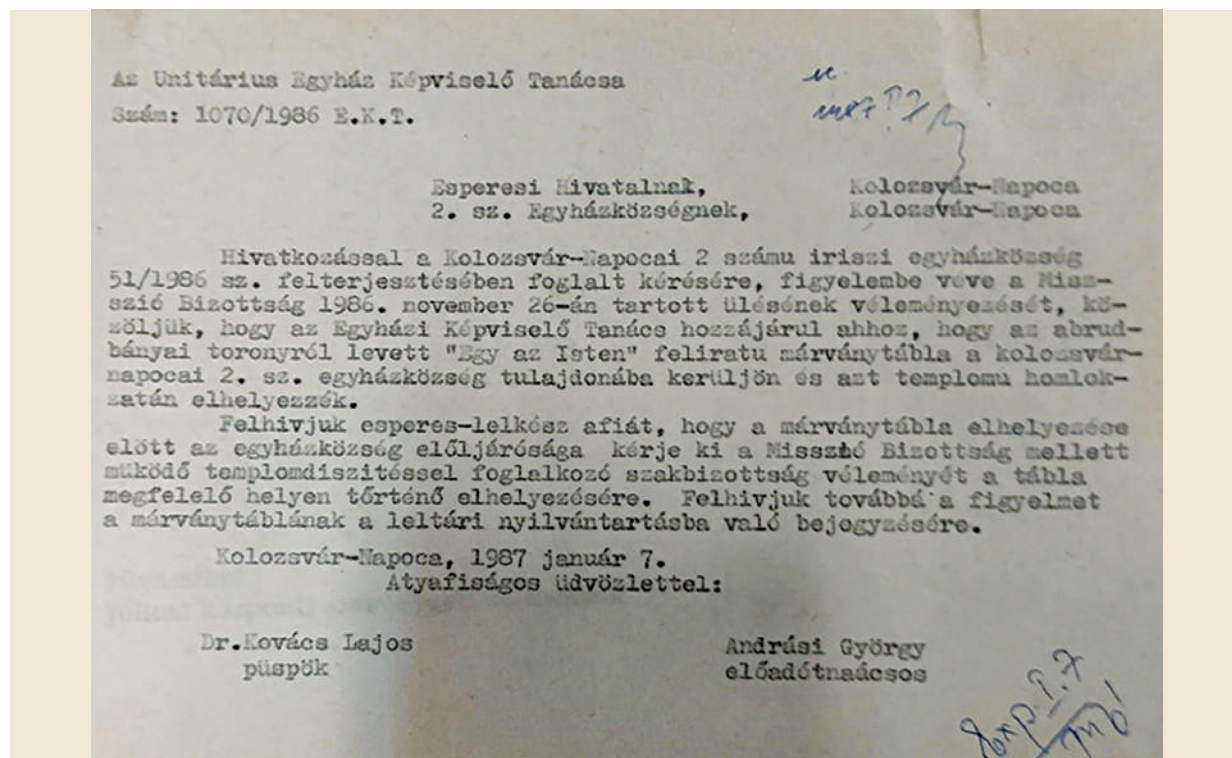
Találkoztam Benedek Sándor akkori kolozs-tordai esperessel. Mondtam neki, hogy elhoztam az abrudbányai márványtáblát az „Egy az Isten” felirattal. Az esperes úr akkor a kolozsvári Irisz-telepi unitárius egyházközségnek volt a lelkésze. Nem sokat gondolkodott, mikor azt mondta nekem, hogy nagyszerű, ezt a táblát, a betűket újra festve felhelyeztetjük az Irisz-telepi unitárius Istenházára. Válaszom az volt, hogy én nem rendelkezhetem a tábla sorsáról, de folyamodjon az egyházi főhatósághoz, nevezetesen Erdő János főjegyző úrhoz, akitől én a megbízást kaptam eme unitárius „ereklyénk” visszaszerzésére. Benedek Sándor folyamodványt írt e tárgyban az egyházi főhatósághoz. Erre a beadványra a főhatósági válasz ide mellékelten olvasható.

Ezek után a márványtáblát átadtam Benedek Sándor esperes úrnak, aki az akkori gondnoka,

Bulbuka Gerő és fia, Csaba segítségével négy darab rozsdamentes (inox) rúddal rögzítette azt az iriszi épületünk homlokzatára, kellő magassággal.

Mindezt az emlékezést azért idéztem fel, hogy az abrudbányai egyistenhívők megfogyatkozása ellenére az adjon nekünk reménységet, hogy az Irisz-telepi unitárius gyülekezet életképessége némiképpen kárpótol. Visszaemlékezésemet 2024 utolsó napjaiban vettem papírra.

Büszkén magasra emelni hitünk zászlaját

Sándor Gyula több mint negyven éve gondnoka a szatmárnémeti unitárius gyülekezetnek. Homoródalmási gyökereiről, neveltetéséről, egyház iránti hűségéről és gyülekezetépítő szolgálatáról mesél. Az interjút Sándor Krisztina készítette.

Mit mondd el magáról, ha bemutatkozásra kérlek?

Homoródalmáson születtem, ahol életem első tizennégy évét töltöttem. Ez meghatározó időszakom volt. Szüleimtől, nagyszüleimtől megtanultam, hogyan kell becsületesen élni, tisztességesen dolgozni és a rászorulókon segíteni. Mivel földművelésből éltünk, már egész kis koromtól fogva elsajátítottam a földművelés, az állattartás csínját-bínját. Nagyon érdekelt az anyai nagyapám tevékenysége, aki vízimolnár és mozigépész is volt, és ő látta el a falu nagy részét villanyárammal. Ha valaki kérdezte, hol lakik, az volt a vicces válasza, hogy „a világ végén”. Nála szerettem meg a gépekkel, az elektromos árammal „bánni”. Ez az érdeklődés kísért a mai napig. Ez volt az én „hamuban sült pogácsám”, amivel elindultam „szerencsét próbálni”.

Fontosabb állomások, „mérőkövek”: Székelyudvarhely, Szentegyháza, katonaság, Csikszenttamás és Szatmárnémeti. Eredetileg úgy gondoltam, hogy Szatmáron érdemes „lehorgonyozni” egy kis időre, azzal a szándékkal, hogy másfél-két éven belül visszatérek legalább a Hargita „látószögébe”. Közben a Gondviselés úgy intézte, hogy nagyon jó barátokkal ismerkedtem meg. 1971-ben a húsvéti locsolás alkalmával megismerkedtem egy szatmári lánnyal, akit egy évre rá feleségül vettem. Két lányunk született: Zsuzsanna (1973) és Enikő (1978). 1970–1979 között fogaskerékmarósként dolgoztam, és közben elvégeztem a Kolozsvári Politechnikai Intézet üzemtechnika (TCM) szakát. Ezután bejutottam egy bányagéptervező és -kutató intézetbe, ahol nyugdíjaskoromig dolgoztam. Nyugdíjas éveimet unokázással, kerékpározással, barkácsolással töltöm.

Homoródalmás szülőtteként Szatmárnémetiben talált otthonra. Milyen ma visszatekinteni a szülőföldre, és otthonnak tekinteni egy partiumi várost?

Homoródalmáson tizennégy, Szatmárnémetiben eddig ötvenöt évet éltem. A szülőfalumban töltött időszak olyan erős és mély gyökeret hagyott bennem, amiből a mai napig tudok táplálkozni. Otthon érzem magam e partiumi városban, hisz itt élek együtt szeretteimmel: feleségemmel, gyermekeimmel és vejeimmel, unokáimmal. Kiegyensúlyozottnak és boldognak érzem magam gyönyörű családom körében, akikkel a kölcsönös tisztelet, szeretet és megbecsülés köt össze. Ilyen értelemben elmondhatom, hogy itt van az igazi otthonom. Mindezek ellenére kétszer vagy háromszor fel kell töltenem az „elemeket” Almáson, mert így kívánja egy belülről jövő érzés.

Egy nagyváros kis unitárius gyülekezetének gondnoka immár több mint negyven éve. Honnan indult a készítés az egyházi munkára?

Sándor Gyula felesége, Margit Magdolna és a gyülekezet lelkésze, Pálffy Anna Mária társaságában

Ezzel kapcsolatban megint a gyökereimre kell hivatkozzak. Felejthetetlenek azok a vallásórák, amelyeket végigjártam első osztálytól egészen a konfirmálásig. Néhai Bencző Dénes „pap bácsi” beavatott, megtanított az unitárius vallás szeretetére és tiszteletére. Az a tény, hogy abban az időben tiltva volt a templomba járás, még jobban ösztönzött a hittanórákon való részvételre. Szatmárra kerülve nagy hiányérzet volt számomra, hogy nem gyakorolhatom a vallásomat. Megismerkedtem egy nyugalmazott unitárius lelkésszel, Benczédi Domokossal, akit megkértem az új házunk felszentelésére és lányom megkeresztelésére. Ő viszont a következő évben Pestre költözött a családjával. 1979-ben megtudtam, hogy Nagyváradról jár Szatmárnémetibe egy Boda József nevű tiszteletes, és az evangélikus imaházban tart istentiszteleteket havonta egyszer. Tagja lettem én is a gyülekezetnek, ahol megválasztottak gondnoknak. Innen kezdődött az a „mese”, amit az *Unitárius Közlöny* 2024. márciusi számában közöltek (írtam).

Mit jelent az Ön számára unitáriusnak lenni?

Röviden: az anyatejjel beszívott büszkeség. Az Isten felé vezető út tisztasága, érthetősége és egyenessége. Amikor más vallásfelekezetekkel próbálom összehasonlítani, ösztönösen Déva vára jut eszembe: ahhoz, hogy feljuss a csúcsra, választhatod a szerpentint vagy az egyenes (lift) utat. Mi, unitáriusok az egyenes, átlátható úton haladunk. Amíg dolgoztam, az irodában többször szóba került a vallásos téma. Az unitárius vallásról volt olyan, aki még csak nem is halott. Több alkalmi hitvita után azonban volt olyan, aki így fogalmazott: ha újra kezdené, szívesen lenne unitárius.

Miben másabb ezt megélni a Partiumban, ahol csak szórványosan vannak unitáriusok?

A partiumi unitárius közösség esetében csak jelenről és jövőről beszélhetünk. Hívei az elmúlt fél évszázadban kerültek ide. Kezdetben, amíg csak alkalmi lelkésznünk volt, nem sokat tudtunk egymásról. Az istentiszteletek után mindenki igyekezett hazamenni. Amióta saját, közöttünk élő és szolgáló lelkésznünk van, megváltoztak a közösségünk tagjai közötti viszonyok is. Többször találkozunk istentiszteleteken és különböző egyházközségi alkalmakon, jobban megismertük egymást, igazi lelki közösséggé formálódtunk, aminek következtében, mondhatom, hogy megszűnt közösségünk szórványjellege.

A szatmárnémeti unitáriusok álma egy saját gyülekezeti ház építése. Ennek a gondnok úr az egyik fő mozgatórugója. Ilyen értelemben hogyan látja a következő öt évet az egyházközség számára?

A saját gyülekezeti ház építésének a gondolata egyidős a gondnoki tisztségem kezdetével. Az események azután gyorsultak fel, miután saját lelkésznünk lett Pálffy Anna Mária személyében. Sikerült megszerezniünk egy elhagyott transzformátorházat a polgármesteri hivataltól. Az építkezéshez szükséges dokumentáció készen van, csak egyelőre úgy néz ki, hosszú utat kell megtegyen az ügy a kivitelezőig. Reménykedem, hogy az őszi hálaadás idejéig legalább a beltér használható lesz. Feltételezem, hogy még egy évet munkagépek között kell bemenjünk istentiszteletre, de hiszem, hogy sok

A gyülekezeti ház

sok év várakozás után mi is a saját templomunkban hallgathatjuk Isten ígését.

Hogyan látja a jövő unitárius egyházát?

Én nagyon szeretem az egyházamat, unitárius hitem erőt ad a mindennapokban. Bízom abban, hogy Isten gondviselő szeretete és a hívek lelkes kitartása örök időkre összeölelkezik, és egyházunk, drága unitárius hitünk mindörökké megmarad! Itt, a végeken mi igyekszünk büszkén magasra emelni hitünk zászlaját, és erre szeretném biztatni minden unitárius testvéremet, hogy ki-kí a maga helyén tegye ugyanezt, és akkor hiszem, hogy lesz egyházunknak nemcsak küzdelmes, hanem szép és Istentől megáldott jövője is.

Mi ad lendületet 70 év felett is a hétköznaphoz?

A legnagyobb lendületet a családom közelsége, a mindennapi találkozás, a közös vacsorák utáni beszélgetések adják. Mivel gyermekeim, unokáim nagyon elfoglaltak: ki a munkával, ki a tanulással, nagyon örülök, ha segíthetek nekik. Az a tény, hogy hasznomat vesznek, minden nap új erőt, lendületet ad.

Melyik a tíz legszebb szó az életében?

Egészség, szeretet, békesség, hit, tisztelet, megbocsátás, remény, megértés, öröm, segíteni.

Nagykárolyban

Kórházlelkészi szolgálat

Kolozsvár
Bodor Piroska

telefonszám: 0740 634 723
e-mail: bodor.piroska@unitarius.org

Marosvásárhely
Pavelka Attila

telefonszám: 0723 515 921
e-mail: pavelka.attila@unitarius.org

Sepsiszentgyörgy
Buzogány-Csoma Csilla

telefonszám: 0742 512 574
e-mail: buzoganycsoma.csilla@unitarius.org

Székelyudvarhely
Sipos Mónika Rebeka

telefonszám: 0757 345 367
e-mail: sipos.monika@unitarius.org

Főgimnáziumi rangot kapott az unitárius kollégium Kolozsváron

„Most már úgy érzem, biztonságban vagyunk...”

A legmagasabb besorolású romániai közoktatási intézmények közé került a János Zsigmond Unitárius Kollégium. A minisztériumi határozat a 2024/2025-ös tanév kezdetén lépett életbe. A cím megszerzésének apropóján Popa Márta igazgatóval beszélgettünk, aki az iskola első címzetes tanára volt, és vezetői munkája mellett mind a mai napig ott áll a katedrán is. Beszélgetőtárs Koncz Attila rovatvezető.

A kollégium épületének homlokzatán tömör latin nyelvű felirat olvasható: *Musis et virtutibus*, vagyis *A műsáknak és az erényeknek*. Hogyan értelmezhető ez a mottó a 21. században?

Felfogásunk szerint ez a jelmondat adja meg az iskola lényegét. Azt hirdeti, hogy a magas szintű tudás és a jó erkölcs együtt képes csak teljessé tenni az ember életét. Ennek jegyében nagyon fontos számunkra, hogy az unitárius egyház ott áll mögöttünk, és nem elsősorban az anyagi, hanem a spirituális szempontokra gondolok. Bekapcsolódunk annak mindennapi életébe, számos ünnepet, rendezvényt közösen tartunk meg, saját iskolalelkészünk van.

Az unitárius szellemiség megnyilvánul abban is, hogy együtt imádkozunk időről időre, kezdve az óvodásoktól egészen az érettségire készülő végzősökhöz. Nálunk több a vallásóra, különösképpen a teológiai osztályokban, mint más intézményekben. Mindezek együtt teszik különlegessé az iskolát: befogadóbbá és szerethetőbbé, ahol jobban odafigyelünk egymásra, mint máshol szokás. Lelkületünk a keresztény értékrenden alapul, pedagógiánkban tökéletes egységet alkot az oktatás és a nevelés feladata.

Mi alapozza meg ezt a felfogást?

Bármilyen tudás önmagában erkölcsileg közömbös. Ami igazán fontos, hogy a társadalom számára kamatoztassuk – ez adja meg az igazi értékét. Az iskola szerepe megtanítani a fiataloknak, hogy olyan életformát válasszanak maguknak, amelyben az ismeretek elsajátítása, a műveltség megszerzése nem *l'art pour l'art*

történik. A kollégium nap mint nap azt hirdeti: nem kizárólag a magunk hasznáért tanulunk, hanem hogy képesek legyünk segíteni másoknak, illetve csapatban együtt dolgozni. Fontos, hogy a diákok megtalálják a jó célt és hozzá a megfelelő eszközöket az életben, tudásuk méltó kamatoztatására.

Amikor én jártam középiskolába, örült sebességgel tanultunk az állami intézményekben,

nemigen figyeltünk egymásra, a közösségre, kizárólag önmagunk hasznára koncentráltunk. A kollégiumban viszont ma már arra neveljük a diákokat, hogy a tudást együtt szerezzék meg, és igyekezzenek mások hasznára is fordítani azt.

Ezt nyilván nem lehet, de legalábbis nem szerencsés direkt módszerekkel elérni...

Eleve adott kötelezettségről vagy elvárásról ebben az összefüggésben természetesen szó sem lehet, sokkal inkább példaadásról, illetve a személyes tapasztalatszerzés előmozdításáról. Akik hozzánk járnak, már az első pillanattól és saját élményeiken keresztül kapnak rá a másoknak való segítségnyújtás ízére. Több ilyen jellegű kezdeményezésben veszünk részt, köztük tartozik például a néhai Fülöp herceg által alapított The Duke of Edinburgh's International Award, ahol az önfejlesztés és a mások javára végzett önkéntes munka összekapcsolódásán van a hangsúly. Diákjaink nagyon fogékonyak erre a szellemiségre, akad köztük, aki például az óvodában segít heti rendszerességgel a pedagógusoknak a kicsikkel való foglalkozásban.

A kollégiumban zajló munka másik fókuszpontja, egyben erőssége a tehetséggondozás.

Felfogásunkban a tehetséggondozás több mint versenyekre való felkészítés. Régen kizárólag abból állt, ma viszont sokkal tágabb területet fed le. Nálunk egész csapat foglalkozik az érintett diákokkal: nemcsak szaktanárok, hanem pszichológusok, illetve sok egyetemen tanító szülő is bekapcsolódik a munkába. Talán helyesebb lenne ezt ebben a formában már inkább tudományos műhelynek nevezni.

A diákok megpróbálnak rájönni, mi az, amit szívesen csinálnak, amiben igazán otthonosan mozognak. Hogy rátaláljanak, sok mindenben ki kell próbálniuk magukat, mert az elején még nem tudják biztosan. Először általában a szaktanár figyel fel a tehetségre, de előfordul, hogy maga a diák jelentkezik. Az elején minden elköteleződés nélkül vehetnek részt a tevékenységekben, kiléphetnek, esetleg átléphetnek máshova, de egy-két hónap után dönteniük kell, mert eredmény és fejlődés csak folyamatos erőbefektetés mellett képzelhető el, a tehet-

ség önmagában nem elég. Bár sokan indulnak el az úton, a végén általában négyen-öten maradnak tantárgyanként, illetve tudományterületenként.

Az elmúlt évtizedek kemény és következetes munkájának betetőzéseként értékelhető, hogy az iskola nemrég elnyerte a főgimnázium, illetve román terminológia szerint a nemzeti kollégium besorolást.

Amikor negyvennél több év kényszerszünet után újraindult az iskola, az nem abban a formában történt, ahogyan korábban működött. 1993-ban mint teológiai szeminárium született újjá, vagyis valamiféle lelkészképzőként képzelték el állami szinten. Mi viszont az első pillanattól arra törekedtünk, hogy általános műveltséget adjunk az itt tanulóknak, széles szakmai palettán képezzük őket, nem csak a teológia felkínálta keretek között.

Ebben a szándékunkban az iskola besorolása tulajdonképpen mindig valamilyen módon akadályt jelentett, mert a törvények ezen keresztül szabtak gátat bővítési terveinknek. Egy teológiai liceumnak például nem lehetett reálosztálya. És nem lehetett elemi, illetve gimnáziumi tagozata sem. Sokszor megkérdezték tőlünk az illetékes hatóságok emberei: *Maguk integrálszámításra akarják tanítani a lelkészet...?*

Mi viszont végig azt kerestük, hogyan lehet ezeket az akadályokat kikerülni, átugrani vagy ha másképp nem megy, elhordani. Évről évre küzdelmet kellett vívniuk a megmaradásért, és hogy egyre többet adhassunk diákjainknak. Folyamatosan a kikapukat kerestük, mert mindig oda jutottunk vissza, hogy vagy megszüntetik az iskolát, vagy elveszik azt, amit addig kínkeservesen felépítettünk.

Ennek jegyében végül lemondunk a nevünkben szereplő teológiai jelzőről, de az unitáriusról nem akartunk, hiszen az szellemiségünk lényegét fejezi ki. Egy pillanatban azért is fontos volt ez a lépés, mert előírták, hogy az ilyen típusú iskolában több teológiai osztálynak kell lennie, mint elméletinek, vagy egyáltalán nem is indíthat olyat. Úgyhogy okulva ezekből a mindig kétséges kimenetelű hercehurcákból, végül arra a gondolatra jutottunk, hogy szá-

munkra a főgimnáziumi cím megszerzése jelentheti a biztonságot és fejlődést garantáló megoldást.

Ez persze egyáltalán nem könnyű feladat, mert az eljárás folyamán több évtizedre visszamenőleg kell bizonyítani az eredményeket, ráadásul minden egyes esztendőre külön. Hét olyan kategóriát állapítottak meg, amelyben igazoltan messze az országos átlag felett kell teljesíteni, ilyen például az iskolában zajló tudományos munka, a tanárok szakmai képesítése és esetleges doktori fokozata, a végzős évfolyamok érettségi átlaga, a felsőoktatásban továbbtanulók aránya, a hazai és nemzetközi versenyeredmények stb. Mindezeket kellőképpen dokumentálni és az egész pályázati anyagot összeállítani közel egy évig tartó feladatot jelentett legalább tizenkét kollégának, napi szinten. Amikor elkészült valamennyi szükséges dosszié, szinte megtöltötték az irodámat. A megyei tanfelügyelőség illetékeseinek 3-4 hónapra volt szükségük, hogy áttanulmányozzák a dokumentációt, többször helyszíni ellenőrzés-

re is kijöttek. Végül elfogadták a kérésünket, felterjesztették a minisztériumnak, ahol aztán a szükséges döntést meghozták, és egy rendelet formájában hivatalosan is kihirdették.

Most már úgy érzem, biztonságban vagyunk. A főgimnáziumok lényegében az ország legjobb iskolái, amelyek más megítélés alá esnek, mint a többiek. Nyugodtabbak lehetünk, hogy ha valamilyen oknál fogva osztályt kell levágni a megyében, azt nem tőlünk fogják elvenni. Megmarad a reálképzésünk, illetve fejlődhetünk tovább, akár más irányokba is. A János Zsigmond Unitárius Kollégium a cím elnyerésével bizonyította, hogy megérdemli a legmagasabb besorolást, ami sokak közös sikere. A főgimnáziumi státus egyébként nem örökre szól, öt év múlva ismét számot kell adnunk eredményeinkről.

Bár ezt az elismerést egy folyamat végpontjának is tekinthetnénk, azt gondolom, sokkal inkább egy új korszak kezdetét jelenti az önök számára...

Igen, egyszerre vég-, de kiindulópont is. Szeretnénk az iskola kínálatát még színesebbé tenni, Kolozs megyében ugyanis jelenleg egyáltalán nincs magyar nyelvű pedagógiai képzés. Hiszem, hogy nagy szükség volna rá, mert ez egy nagyon szép pálya, aminek van jövője, és érdemes hivatásként választani. Manapság nagyon nehéz szaktanárt kapni, mi is küzdünk ezzel, főleg a természettudományok területén. Bízom benne, hogy az óvó- és tanítóképzés jó belépőt jelenthet ahhoz, hogy minél többen tanuljanak majd tovább egyetemi szinten.

Mi az iskolában folyamatosan tapasztaljuk, hogy érdemes pedagógusnak lenni: a volt diákok visszajárnak, és ha szükség van rájuk, az *alma mater* mellett állnak. Tudjuk, kivel mi történik. Zömük szívesen gondol vissza az itt töltött évekre, ezt bizonyítja azok lelkes segítsége is, akik közreműködésére szükség volt a főgimnáziumi cím elnyeréséhez. Érdemes volt tanítani őket, időt szánni rájuk, mert hálás szívvel hagyták el az iskolát. Öröm rájuk gondolni, látni, ahogy érvényesülnek, és ahogy visszatérnek hozzánk, besegítenek a tehetséggondozásba. Bármennyi idő telik el, ez a szoros érzelmi kapcsolódás megmarad.

| Fotó: Fülöp Jenő

Farsangbúcsúztató Ürmösön

URÁK JÁNOS

Nevettető és mulatságos jeleneteket eredményez.

A hagyományok megőrzése és újraélesztése nemcsak a múlt tiszteletét jelenti, hanem aktív hozzájárulást is a jelen és a jövő közösségi életéhez. A modern világ kihívásai ellenére a hagyományok élő részei csak úgy maradhatnak meg a mindennapi életünkben, amennyiben megfelelő figyelmet és gondoskodást kapnak, és folyamatosan ápoljuk őket.

Ürmösön, egy kis Brassó megyei faluban, Erdélyben, az Olt folyó partján a téli hagyományok valóban különleges szerepet játszanak. A hosszú fagyos napok alatt a közösségi élet fellendül, hiszen a hideg időjárás miatt az emberek több időt töltenek egymás társaságában. Itt a farsangbúcsúztató különleges esemény, melynek története szorosan összefonódik a lakodalmi

népszokásokkal, és valódi közösségi élményt nyújt a résztvevőknek.

Hagyományosan ezt az ünnepet húshagyókedden tartották, azonban az elmúlt évtizedekben a rendezvény időpontját módosították. Ma már február első szombatján, a hóolvadás előtti időszakban ünneplik, ezzel alkalmazkodva a helyi közösség igényeihez. Az esemény során magyar és román ifjak székely népviseletben díszes lovakkal vonulnak végig a település utcáin. Ez az ünnepi felvonulás nemcsak a helyi lakosok, hanem a környező településekről érkezők számára is vonzóvá teszi a rendezvényt.

A *vőfény* szerepe kulcsfontosságú a rendezvény sikerében. Feladatai közé tartozik a zenekar szerződtetése, a farsangi bál időpontjának kiválasztása, a kommunikáció és reklám, a fegyelmi kérdések stb. A ló és a nyereg megszerzése valamint a *bolondkerék* elkészítése sokszor közösségi összefogást igényel. A bolondkerékhez szükséges egy mintegy négy-öt méter hosszú vízszintesen álló farúd, amely a bolondkerék tartóelemeként szolgál. A farúd hátsó végére tengely gyanánt, egy függőlegesen álló erős szegget illesztnek. A tengelybe egy szekérekereket helyeznek, amely szabadon foroghat. A kerékre két karót erősítenek, amelyek egymással szembe állnak. Ezekre a karókra két szalmabábút kötöznek, amelyek egy legényt és egy leányt ábrázolnak. Öltözetüket humoros stílusban készítik

el, arcukra nevető szájakat és nagy vidám szemeket rajzolnak, hogy még jobban felkeltsék a figyelmet. A szerkezetet egy nádból fonott *kóboros szekérre* (vagy szántalpra) erősítik, amely vontatja a bolondkereket. Ahogy a szekér halad, a kerék a földdel érintkezve forogni kezd, és a rajta lévő bábuk forgás közben egymás felé hajolnak, mintha pofozkodnának vagy táncolnának. Ez a mozgás nevetető és mulatságos jeleket eredményez.

A lovasmenet a falu végén gyülekezik, és délelőtt tíz óra táján vág neki az útnak. Az alábbiakban néhány fontosabb helyszínt említek, amelyek mentén a lovasmenet halad.

1. Hátulsó utca: Apáca község irányába eső lakóövezeti rész, amely a település természetes kiterjedését tükrözi.

2. Új utca: Ez valóban kulcsszerepet játszik a falu fejlődésében, mivel a vasút megépítése nemcsak a közlekedést könnyítette meg, hanem olyan új gazdasági lehetőségeket is teremtett a lakosság számára, mint például a boltok és a szolgáltatások.

3. Vasútállomás: Szimbolikus helyszín, ahol a regruták, vagyis a katonának besorozott legények útra keltek, és amely farsangkor a közösség emlékezetének fontos állomása. A látogatás itt a hagyományok tiszteletét fejezi ki.

4. Faluszéke: A falu központi része, történelmi emlékhely, mely az 1848-as események drámai fejezetét hordozza magában. Az osztrák csapatok által felgyújtott bírói ház emléke a közösség szenvedéseit, de egyben kitartását is szimbolizálja.

5. Az unitárius pap meglátogatása a farsangi menet hivatalos megálló közé tartozik, és ezzel a hagyomány fontos elemévé válik. Az egyházi jelenlét az ürmösi farsangban szimbolikus, hiszen összekapcsolja a világi ünneplést és a hagyományos értékeket. Az, hogy a farsangolókat az unitárius papi lak udvarán fogadják, a közösségi élet és a hit harmóniáját erősíti. A lelkes vendéglátása azt mutatja, hogy a farsang nem csupán a zajos multság ideje, hanem olyan esemény is, amelyben mindenki kifejezheti megbecsülését a résztvevők iránt.

6. Alszeg: A település alacsonyabban fekvő része.

7. Pázsint: Egykor mezőként szolgáló terület, amely mára a település legcsendesebb lakóövezeti része lett, tükrözve a változást és fejlődést.

8. Nyíl: Ágostonfalva község irányába eső lakóövezeti rész. A Nyilak eredetileg kenderművelésre használt terület volt, amely a falu gazdálkodási múltjára emlékeztet.

9. Felszeg: A falupatak völgyének felső részére utal. Ez a falurész a múltban mezőgazdasági és ipari tevékenységek központja volt, többek között malom és kovácsműhely miatt. A kollektivizálás előtt, amikor a földművelés és a vízimalmok működése jellemző volt, itt négy malom is üzemelt. Időnkben szimbolikus térként szolgál a bolondkerék elégetéséhez. A lángok a tél búcsúztatását és a közelgő tavasz várását jelképezik!

A menet élén a vőfény lovagol, aki hagyományos székely öltözetet visel. A lábán csizma, rajta székely harisnya, míg a felsőtestén fehér ing és fekete lajbi, azaz mellény található. A fején fekete báránybőrből készült sapka van, melyet háromszorosan betúrtek, és virággal, valamint árvalányhajjal díszítettek. Kezében a vőfénypálca, amely a hagyományos szokások szerint fontos szerepet játszik a szertartásban. Lovát színes pántlikák és virágok díszítik. Őt a zenészek és *batyukák* kísérik, akik vidám dalokkal megadják az esemény hangulatát. A hat-nyolc batyuka szerepe különösen érdekes, hiszen tíz-tizenkét éves gyerekek ezek, akik az estére szükséges élelmet és a zenészek díját gyűjtik így be.

A vőlegény és a menyasszony lovon ülve követik a zenészeket. A menyasszony ruházata szép példája a hagyományos népviseletnek, amely a falusi kultúra és identitás fontos részét képezi (szöttes rokolya, fekete-zöld fejtő, fehér varrottas bő ujjú ing, piros-fekete anyagból készített lajbi, lábán kemény szárú fekete csizma). Fején hosszú fehér *slájer* (fátyol) fodrosodik, mely a tisztaságot és az új élet kezdetét jelképezi. A vő-

legény hagyományos öltönyben tűnik fel. Őket öt-hat pár (leány-legény) követi szintén lóháton. A ló nyakában ott van a hagyományos farsangi koszorú.

Érdekes, hogy a menyasszonyt és a menetben részt vevő többi nő szerepét is fiúk alakítják. A többi nő fején, a menyasszony kivételével, rózsás kendő található, amely a nőiességet és a közösséghez való tartozást jelképezi.

Amint az utcán haladnak, a kapuk előtt álló emberek barátságosan integetnek, és kedves szavakkal kínálják finomságukat, a kürtőskalácsot, pánkót és köményes pálinkát. A zenekar a gazda kérésére azonnal eljátssza az adott nótát, így a hangulat mindig pezsgő és vidám. A rokonok és közeli ismerősök gyakran ajándékoznak pénzt, amelyet a csizma szárába tesznek. A csapatot a *cigány szekér* zárja, mely után forog a bolondkerék, a nap kreatív szimbóluma. A szekeret feldíszített lovak húzzák, rajta az *üstös cigányok*, akik ordibálnak, vasat ütnek ahhoz, hogy a közönséget nevetésre bírják, és a farsang vidám szellemiségét képviseljék.

Az esemény fénypontja az esti mulatság, ahol vacsorával koronázzák meg a napot. A gyűjtött finomságok – szalonna, kolbász, tojás, bor, pálinka – a vacsora és az ünnepi hangulat alapját képezik. A bál zárása során a vőfény szimbolikus bejelenti a farsang végét, és emlékezteti a közösséget, hogy a tél után a tavaszi munka következik.

Özv. KISS EMILNÉ született HUNYADI KATALIN

„Este és reggel, amikor a redőnyt fel- vagy leengedem, elmondok egy imádságot, mert akkor úgy érzem, hogy nem üres a szoba: Istenem, én benned bízom, csak tebenned egyedül. Másban nincs, nem is lehet bizalmam rajtad kívül. Állj mellém, ha a jóban ingadoznék! Segíts, ha az öröm elhagy!”

Katica néni az idén lesz 100 éves. Csodálattal hallgatjuk, ahogy gyermek- és ifjúkoráról mesél. Olyan tiszta, éles emlékképei vannak, mintha csak a tegnapi nap történéseit sorjázna. Történeteiből kiderül, egész életét egyházközelben élte, a hit és a jó Istennel ápolt igen közeli kapcsolata mindennapjainak része volt.

Küküllődombón született és nevelkedett. Szeretettel emlékezik iskolai éveire, nagyszerű tanítóira. A boldog emlékezetű Pál Tamás tiszteletesről mesél, az ő vallásórái vezették be a hit világába. A konfirmáció után pedig megkezdődtek számára az ifjúsági egyletben töltött évek. Ennek keretében vegyes kórust szerveztek, színjátszó- és tánccsoportot indítottak. Izgatottan hallgatjuk, ahogy az egyleti esték programjáról mesél: „mindig volt egy pár szó, az elnöknő megnyitó beszédje, és akkor valaki felolvasott, vagy szavalt, és egy éneklés. Volt olyan fiú, aki tudott valami hangszeren, citerán vagy hegedűn játszani, és akkor egy kicsit táncoltunk is. [...] mindezeknek tevékeny részese voltam, nagyon szerettem a színházat, a szavaltást.”

Hunyadi Katalin balról a negyedik

ÉN IS UNITÁRIUS VAGYOK!

Marosvásárhelyre a munka hívta. Boldog házasságban élt férjével, Kiss Emillel. Elválászthatatlanok voltak, mindenhova együtt mentek. A marosvásárhelyi unitárius egyházközség életébe tevékenyen kapcsolódott be. Lelkes, hűséges tagja volt az akkor még egységes és népes nőszövetségnek. „A szövetségben minden héten volt összejövetel. Ott, hát azt tetszik tudni, hogy milyen nagy békesség volt. Júlia (szerk. megj. Kisgyörgy Júlia magyar szakos tanár) olyan szeretettel készült, mindig volt valami előadás. A szavalókórust is ő állította össze. Ezzel az imádsággal kezdtük az együttlétet: „Isten nevében kezdem el, ő segítjen kegyelmével, ha ő segít, mi sem nehéz, ha ő elhagy, erőm elvesz. Ezért legjobb e feltétel, Isten nevében kezdem el.”

A marosvásárhelyi kövesdombi unitárius templom felépülése és a Kövesdombi Unitárius Egyházközség megalakulása után Kiss Katica körzetenként a Kövesdombi Egyházközséghez került. Úgy lettek tagjai az új gyülekezetnek, hogy közben nem szakadt meg kapcsolatuk a Bolyai téri közösséggel, a volt nőszövetségi tagokkal sem. Katica néni, amíg tehetette, amíg egészségi állapota megengedte, mindkét templomot látogatta. Anyagilag is támogatta az új templom felépülését.

„Azt üzenem minden embernek, hogy csak úgy tudunk élni, ha hiszünk a jó Istenben, ha a hit, remény, szeretet nem hagy el. Istent szeretve, félve éljük életünket. Ez ad erőt nekünk, ha ez megvan, van a lelkünknek egy olyan sugallata, ami a jóra irányul. Hit nélkül rideg az élet.”

| KECSKÉS CSABA

Erdélyben a németországi tehergépkocsis angyalok

Másfél évtizedes sorozat folytatásaként tavaly is megvalósult a németországi johannita lovagrend által szervezett karácsonyi tehergépkocsis segélyakció (németül: *Weihnachtstrucker*). A társszervező Lókodi Ifjúsági Alapítvány székhelyén, karácsony harmadnapján 1500 segélycsomagot adhattunk át az unitárius egyházközségek képviselőinek. Az év utolsó napján szintén Lókodban további 500 segélycsomagot vettünk át. A tartós élelmiszereket és tisztálkodási szereket tartalmazó segélycsomagokat nyolc erdélyi megye száz településén juttattuk el a rászorulókhhoz. Az ő nevükben is köszönetet nyilvánítottunk a németországi adományozóknak, szervezőknek és az önkéntes tehergépkocsivezetőknek!

Adventi jótékonyági koncert Budapesten

2024 novemberének végén sor került a hagyományos adventi akciónkra: hat budapesti és két vidéki CBA Príma üzletben szerveztünk élelmiszergyűjtést. Két hétvégén és négy további napon összesen ötven önkéntessel rekordszámú, 220 csomagot állítottunk össze és juttattunk el harminc magyarországi, erdélyi és kárpátaljai településre. Az adományok összértéke közel négymillió forint volt.

Örömünkre az egyik hétvégén a Gondviselés erdővidéki munkatársai, Pájer György és Tillinger Anna is bekapcsolódott munkánkba. Résztvételük nagy lendületet adott a dabasi önkéntesek körének bővítéséhez, amiért ezúton is köszönjük segítségüket.

Kriza János püspöki helynök, Molnár Levente operaénekes

Nagy meglepetésünkre Magyarország államelnöke, Sulyok Tamás is az adakozók között volt. Kedvessége, közvetlensége, önzetlensége példaértékű számunkra is.

December 5-én csodálatos koncert keretében folytattuk kulturális és adománygyűjtő programunkat. Megtisztelő volt, hogy Benedekffy Katalin Magyar Arany Érdemkereszttel kitüntetett és Prima-díjas énekművész, Molnár Levente Liszt Ferenc-díjas operaénekes, érdemes művész, Bucsi Annamária, a Magyar Állami Operaház magánénekes, Tarnai Dávid, a Magyar Állami Operaház tagja és Tarnai Nóra zongoraművész egyaránt elfogadta felkérésünket. A telt házas koncertnek a budapesti Szervét Mihály Kulturális Központ adott otthont.

Köszönjük a Szentesi Pincészetnek, illetve a Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerületének az akciónkhoz nyújtott támogatását.

| DARKÓ ATTILA

Tizennyolcadik adománygyűjtés Erdővidéken

December derekán a Gondviselés Segélyszervezet Háromszéki fiókszervezetének erdővidéki önkéntesei tizennyolcadik alkalommal szerveztek adománygyűjtést. Az összegyűjt adományokból, tartós élelmiszerekből, édességekből, illetve tisztálkodószerekből álló csomagokat készítették és juttattak el Erdővidék és környéke rászorulóihoz: többgyermekes családokhoz,

szellemi és testi fogyatékkal élőkhez, kisnyugdíjasokhoz.

Több típusú adománygyűjtő módszert vetettünk be a gyűjtés sikere érdekében: a nagyobb üzletekben személyes részvételű gyűjtést szerveztünk, a kisebb üzletekben dobozokat helyeztünk ki, illetve pénzbeli adományokat is gyűjtöttünk, végül a Németországból származó adományokból egészítettük ki az Erdővidéken összegyűlt alapélelmiszereket, hogy az eddigi alkalmakhoz hasonló mennyiségű ajándécsomagot készíthessünk és kézbesíthessünk.

Segélyszervezetünk önkéntesei 412 csomagot állítottak össze, amelyeket 697 nehéz körülmények között élő személyhez juttattunk el Erdővidék 23 településén.

A korábbi karácsonyokhoz hasonlóan, a Barót Városi Sport Club (BVSC) keretében működő szakosztályok tagjai az idén is 82 cipősdoboznyi ajándékkal társultak erdővidéki kezdeményezésünkhöz, ami által sok rászoruló gyermeknek szereztünk örömet.

Önkénteseink jelentős értékű élelmiszer-adományt juttattak el a baróti árvaházhoz, a Családi Házhoz és a Laura Ház Egyesülethez.

A Gondviselés Segélyszervezet erdővidéki képviselőiként ezúton is hálásan köszönjük mindazoknak, akik tárgyi és pénzbeli adományaikkal, önkéntes munkájukkal, a gyűjtés népszerűsítésében való részvétellel járultak hozzá újabb kezdeményezésünk sikeréhez.

| DEMETER ZOLTÁN, PÁJER GYÖRGY

Ünnepvárás Székelykeresztúron

November végén, immár hagyományosan, részt vettünk sérült fiataljainkkal a Berde Mózes Unitárius Gimnázium adventi vásárán, melyre karácsonyi díszeket készítettünk.

December 5-én meglátogatott a Mikulás, aki Gondviselés-bögrékkel és édességcsomaggal lepte meg az öt tiszta gyermeki lelkülettel váró fiatalokat. Köszönjük Szabó Előd lelkésznek, hogy már második éve ilyen jó kedélyű Mikulás számunkra. December 22–23-án a városi karácsonyi vásáron a fiatalokkal árultuk a szeretettel és gonddal készített termékeinket. Megtapasztalhattuk, hogy a munkának értéke van, az adományokból fedezzük néptáncoktatásunkat. A vakáció előtti héten Bartha Alpár lelkész ünnepváró áhítatán vettünk részt.

Decemberben a Berde Mózes Unitárius Gimnázium tizedikesei látogatták meg csoportunkat Ladó Orsolya magyar szakos tanárral. Ughy Kinga keresztúri édesanya édességcsomagokat és játékokat gyűjtött sérült fiataljainknak.

2024-ben is megajándékoztuk sérült fiataljainkat és családjaikat a karácsonyvégi napokban kapott németországi szeretetsomagokkal.

Nagyon hálásak vagyunk azért, hogy oly sokan támogatnak bennünket, mindenki lehetősége szerint, ki mosolyával, ki kedves szavakkal, ki pedig anyagiakkal. Rácsodálkozunk arra, hogy milyen szép az Isten országa, mely sokszor megmutatkozik közöttünk a szeretet által.

| DEÁK RÉKA

Mindenkinek ajándék

„Segíts, hogy segíthessünk!” – cseng a fülemben a Gondviselés Segélyszervezet mottója. A Code-spring segített, hogy a szervezet segíthessen.

Már bevált szokás a kolozsvári szoftverfejlesztő cég által szervezett gyűjtés, melynek célja, hogy Erdővidéken kicsit jobbra tegyük a karácsonyt. Személyesen három helyre látogattunk el, de a munkatársak várakozáson felül adakoztak, ezért maradt elég pénz arra, hogy további nyolc erdővidéki iskolát segítsünk sportfelszereléssel.

Első utunk Zalánpatakra vezetett, ahol a gyerekek már a szívünkhöz nőttek. Izgatottan vártuk, hogy újra láthassuk őket. Ünneppel fogadtak minket, verset mondtak, énekeltek, mi pedig könnyekkel küszködtünk. Nem tudom, hogy az ajándékozás nekünk vagy nekik volt nagyobb élmény. Meglepő, mennyire tudnak örülni egy pulcsinak vagy egy legónak.

Ezután a Baróti Családi Otthon nyolc lakóját látogattuk meg. Az ajándékokat a fa alá tettük, majd meghallgattuk az énekes előadást, amivel fogadtak. Sikerült egy kicsit megismerni a gyerekeket, meséltek nekünk testvéreikről, jövőképükről. Itt a bokszsák bizonyult a legjobb ajándéknak.

Utolsó megállónk a baróti árvaház volt. A névre szóló ajándékok mellett ide is próbáltunk olyan hasznos ajándékokat vinni, amelyek a mozgást és a közös játékot segítik. Itt is előadással és finom mákos bejglivel vártak minket, majd együtt estünk neki az ajándékoknak. Meglepődve néztük, ahogy egy kislány úgy pörgette az ujján az ajándék kosárlabdát, mintha az a világ legter-

mészetesebb dolga lenne, mellette két kislány hulahoppozott.

Nehezen indultunk hazafelé. Ez a nap nekem is ajándék volt: egy pillanatra minden gondom elfelejtettem. Magamba szippantottam az önzetlen örömet, amivel a gyerekek fogadtak. Hálás vagyok, hogy segíthettünk, hálás vagyok, hogy feltöltődve indulhattam neki az ünnepnek!

| SZABÓ CECÍLIA

Karácsonyi élelmiszergyűjtés egy önkéntes szemszögéből

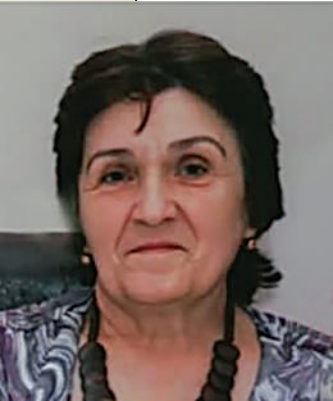
Idén már harmadik éve adódott lehetőségem arra, hogy önkéntesként részt vegyek a Gondviselés Segélyszervezet által szervezett élelmiszergyűjtési akcióban. Ez a felejthetetlen élmény mélyen megérintett és sok tanulsággal szolgált.

Azt mondjuk, hogy mi már mindent láttunk, nem érhetnek meglepetések, ám ez közel sem így van. Egy idős hölgy különösen emlékezetes marad számomra, mert bár maga is szerényen élhet, mégis egy kis csomag lisztet és cukrot adott át, mondván: „Másoknak még ennyi sincs.” Mit jelent számunkra az, amikor azt mondhatjuk, hogy „másoknak még ennyi sincs”? Amikor túltekintünk mindennapi gondjainkon, és azt mondjuk, hogy „segítek, hogy segíthessenek”, mert az a kis liszt, egy kevés cukor, egy zacskó tészta és mellette a mosolygós arc jelenti magát az ünnepet. Mit jelent számunkra, amikor megpillantjuk a fáradt, néha elutasítással szembesülő, mégis mosolygós önkéntes arcok mögött a Gondviselés Segélyszervezet jelmondatát: „Segíts, hogy segíthessünk”. Ez az a pillanat, amikor hálát kell adnunk a kis és nagy dolgokért, a kért és a csak úgy kapott dolgokért, hogy képesek vagyunk mindenki otthonába elvinni az ünnepet.

Az önkéntesség számomra nem csupán a segítségnyújtásról szól. Arról is, hogy meglássuk az emberséget egymásban, felismerjük, hogy kis tettekkel hatalmas változást érhetünk el. Ez az élmény örökre velem marad, és jövőben is részt veszek hasonló kezdeményezésekben. A karácsony valódi szelleme nem a drága ajándékokban, hanem az önzetlen szeretetben rejlik.

| FERENCZ TÍMEA

Magyarsárosi beszámoló

*A végeken
a nép meg
tudta tartani
hitét.*

LUKÁCSI TÓTH ILDIKÓ

2024. október 19-én Molnár Mónika tiszteletes asszony szervezésében a nőszövetségi és a gyülekezeti tagok elzarándokoltak az ezeréves határhoz. A sikeres kirándulásról gazdag élményekkel tértek haza. Az ezeréves határon Tankó Előd kántor mutatta be a gyimesbükki tájat, a 30-as őrházat és a templomot, ahol csodálattal hallgattuk orgonajátékát, és együtt énekeltük a két himnuszt.

December 14-én Tankó Előd kántor nyolc diákkal kirándulást szervezett Marosvásárhelyre. Tiszteletes asszonyunk meghívására eljöttek Magyarsárosra is. Szeretettel fogadtuk, mert szeretetet adni és kapni a legcsodálatosabb a világon. Előadását figyelmesen hallgattuk. Nemcsak a tévé képernyőjén keresztül, hanem élőben láttuk a gyimesi népviseletet, amelyet olyan lelkesen és büszkén viseltek.

Kodály Zoltánt idézve „nem sokat ér, ha magunknak dalolunk, szebb ha ketten összedalolnak, aztán mind többen, százan, ezren míg

Kedves Nőtestvérek!

Igényelhetők a *Nők Világa* kiadvány 2025-ös lapszámai. A folyamatosan növekvő postai költségek miatt a *Nők Világa* előfizetési díja **30 lej** lesz. Előfizetési határidő: **2025. március 31.** Szíves megértésüket és rendelésüket hálással köszönjük!

megszólal a nagy harmónia, amiben mind együtt lehetünk. Akkor mondhatjuk csak igazán: örvendjen az egész világ.” Szép versek is elhangzottak. Reményik Sándor *Csendes csodák* című versének sorai – „Ne várj nagy dolgot életedbe, / Kis hópehelyek az örömök” – könnyeket csaltak szemünkbe.

A gyimesbükki gyermekek műsora azt igazolta, hogy a végeken a nép meg tudta tartani hitét, anyanyelvét, népviseletét, hagyományait. Kallós Zoltán mondta: „addig vagyunk magyarok, míg magyarul tudunk énekelni.”

A vendégeknek a szép műsorért Pataki Barta Ilonka ajándécsomagjait adtuk köszönetképpen, amelyekbe bekerültek Udvari Anna horgolt angyalkái, valamint e sorok szerzőjének zsebnaptára, amely a magyarsárosi 425 éves torony-

ról készült. Az est szeretetvendégséggel ért véget. Köszönet jár a szállást adó családnak, Balázs Juliskának és férjének, Leventének is.

A lelkes családnak erőt, egészséget kívánunk, és sok sikert az elérhető ötletekhez, célokhoz, amelyekért érdemes küzdeni. Isten áldását kérjük közösségépítő munkájukra!

Az ODFIE küldetése

SZÉLES LÁSZLÓ

Úgy van szükségünk a lelki életben is bevezetésre.

Megünnepeltük a magunk módján az új év beköszöntét. Durrantak a pezsgők, elhangzottak a hálaadó, erőt kérő fohászok, és bizonyára már mindannyian elírtuk és kijavítottuk kétszer-háromszor az aktuális évszámot. Lassan belemelegedtünk, bekuckóztunk ebbe a nemrég még újnak, ismeretlennek ható évbe is... és gyorsan vége is lett az első hónapnak.

Előző levelünk után nem kis feladatot vettünk a nyakunkba. Már az esztendő első napjaiban a küldetés fogalmát ízlelgettük. Van-e küldetésünk, feladatunk az egyházban, egyletben? Van közünk egyáltalán ezekhez a sokszor porosnak vagy épp vakítóan csillogónak ható intézményekhez? Biztos, általános felelet nincs kérdéseinkre. De válaszaink ösvényét nagyvonalakban, finom mozdulatokkal kijelölhetjük.

Nem könnyű nekünk, a XXI. század gyermekeinek közösségben gondolkodni. Hiszen lehet, hogy még nem születtünk bele, de mindenképp belenevelkedtünk a korba, amely az egyént, az egyes embert állítja reflektorfénybe, és számtalan lehetőséget biztosít a közösségi élet kiváltására is. Karnyújtásnyira vannak motivációs trénernek, gyors meggazdagodást ígérő kurzusok, életvezetési tanácsok. Ha épp nem digitális térben, hanem személyesen találkozunk, azt kicsit ünnepnek, különleges alkalomnak éljük meg, olyannak, amikor megtiszteljük társainkat. Tegyük fel, hogy ebben a helyzetben ráeszmélünk valamire, és igyekszünk „letölteni magunkat”,

azt, amilyen a digitális személyiségünk. Próbáljuk összehangolni ezt a kétlaki életet.

Mégis mit adhat ebben a helyzetben a 125 éves Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet? Ha bulira, játéokra, szórakozásra gondolunk, a felszínt kapargatjuk. Ha barátokra, közösségre gondolunk, részizgazságokkal zsonglörködünk. Még akkor sem jó az utunk, ha nagy rendezvényekre, országos „dzsemborikra” gondolunk. Amiket itt említünk, eszközök és következmények, nem célok, nem küldetések.

Az emberi létnek van lelki dimenziója, ebben a kevésben talán mindenkivel megegyezhetünk, és ez kortól független. A maga módján az újszülött és az aggastyán is spirituális lény. De ahogyan a legalapvetőbb, ösztönös cselekedeteken túl, csecsemőként támogatásra szorulunk, úgy van szükségünk a lelki életben is bevezetésre, mankóra és – ijesztő, de – tanításra is.

Az egylet ezt a feladatot vállalta magára 1900. február 11-én. Jobb, ha nem számoljuk, hány-szor fordult azóta a világrend, hány-szor lettek vállalhatatlanná addig egyértelmű értékek. Ennél szebb és fontosabb küldetést azonban azóta sem tudtunk kijelölni magunknak. Az örökkévalóság tengerében még cseppnek sem nevezhető az a 125 év, amelyben rendre, egymást szép sorban követve lánglelkű ifjak fűrészték Isten igazságait Erdély dimbes-dombos tájain, poros vagy épp kátyús útjain.

Ha nem lenne nyilvánvaló, most, még időben szólok, hogy épp mi vagyunk, épp te vagy, kedves Olvasó, a ma lánglelkű, tenni, újítani, mozdítani, de főleg Istent a maga módján keresni akaró fiatalja. Az ODFIE a tiéd, a része vagy, még akkor is, ha nem akarsz róla tudni. Pont úgy és annyira a tiéd, miénk, mint azoké a megfakult képeken szereplő, szigorú arccal rendre intő néniké, bácsiké.

A helyed már most biztosított. Hozd magaddal szép lelked, legjobb tudásod, személyes küldetésed, és próbáljuk megvalósítani mi is azt a bizonyos Isten országa projektet.

Egyházunk hírei

Együtt Isten völgyében

Az *Együtt Isten völgyében* legutóbbi találkozására december 14-én, Bágyonban került sor. Az ünnepre hangoló zenés istentisztelet szolgálatvégzője Buzogány-Csoma István szentivánlaborfalvi lelkész volt.

Mészkői hírek

A mészkői unitáriusok 2024. december 22-én istentisztelet keretében, Szilágyi Tóni szamosújvári zenész alkalmi műsorával köszöntötték a közösség idős tagjait.

Decemberben készült el a mészkői anyaegyház-köztség és a csegezi leányegyház-köztség klenódi-umainak felmérése és szakszerű leírása is.

Mindkét program a Communitas Alapítvány támogatásával valósult meg.

Fő- és felügyelő gondnokok találkozója

Január 12-én, a vallásszabadság napja előestéjén Kolozsváron, a Magyar Unitárius Egyház székhelyén ülésezett a főgondnokok és felügyelő gondnokok kollégiuma.

Az egyházkörök időszerű ügyeinek áttekintése után a február–március folyamán sorra kerülő gondnok-presbiteri értekezletek témáiról, az egyetemes gondoki kar üléséről, gazdasági kérdésekről és más idei tervekről egyeztettek.

Közlemény a vallásszabadság napja alkalmával tartott ünnepségekről

A vallásszabadság törvénye kihirdetésének 457. évfordulóján szervezett ünnepségek két helyszínen zajlottak: 11 órától Tordán, 17 órától pedig Kolozsváron.

A tordai unitárius templomban imát mondott Józsa István Lajos, a Tordai Unitárius Egyházköztség lelkésze. A szószéki szolgálatot dr. Kovács Sándor teológiai tanár, a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet rektora végezte. Beszédében hangsúlyozta: 1568-ban Tordán nem az egyén, hanem a közösség azon jogát erősítették meg, hogy Isten igéjét, az evangéliumot hallgassák és hirdessék. Elmondta, a hit olyan ajándék, amely életünk alapját és célját jelöli ki. „A hit az újrakezdés csodálatos lehetősége, a szív elhatározása, hogy jobbá és emberségesebbé váljunk. A hit önátadás és feltétel nélküli szeretet; a mindig megbocsátani kész szív; a segítségnyújtás és reményadás ereje! A hit nem emberi erőfeszítéseink eredménye s végképp nem értelmi tevékenység, hanem a legmélyebb bizalom, amely Isten és ember, ember és ember között épül.”

Az ünnepséget megtisztelte jelenlétével dr. Kővér László, Magyarország Országgyűlésének elnöke. Beszédében kifejtette, hogy az Európában tomboló keresztényellenességre a válasz az,

hogy a keresztények ne a politika elszenvedői legyenek, hanem annak alakítói. „A politika közügyet jelent, a nemzeti közösségünk, az európai közösségünk, a keresztény egyetemes közösségünk közös ügyeit jelenti, amelybe minden keresztény embernek nemcsak joga, hanem kötelessége is beleszólni [...]. Ezen magaviselet szerint a keresztény embereknek a társadalom erkölcsi alapjait képező isteni törvények őreinek kell lenniük” – fogalmazott az Országgyűlés elnöke.

A testvérfelekezetek részéről Kolumbán Vilmos, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke szólt. Beszédében összefogásra, közös munkára buzdított: „A tordai országgyűlés határozata nemcsak a múlt emléke, hanem a jövő záloga is. Túl kevesen vagyunk ahhoz, hogy külön munkálkodjunk Isten anyaszentegyházának ügyén. Annak lehetőségét kell megkeressük és megtaláljuk, hogy a ránk bízott nyájnak közösen mutassuk fel a lélek szabadságát, annak valóságát, és az Istenbe vetett reménységünk és hitünk bizonyosságát.”

Kovács István, a Magyar Unitárius Egyház főpásztora a Jn 8,32-ben foglaltak – „Ha ti megtartjátok az én igémet valóban tanítványaim vagytok; megismeritek az igazságot, és az igazság szabaddá tesz titeket.” – alapján kifejtette, hogy az unitárius egyház 457 éves történelme során egyik legfőbb törekvése az Isten igazságához való felemelkedés és a világosságteremtés volt: „Isten világossága felé fordítani az ember arcát azzal a meggyőződéssel, hogy az ember tanulás által minél jobban megismerhesse Isten és a teremtett világ titkait, mivel egyedül ezen igazságok ismerete teheti szabaddá.”

A himnusz eléneklése után a gyülekezet a vallásszabadság emlékművéhez vonult, ahol Farakas Emőd, a Magyar Unitárius Egyház főgondnoka mondott ünnepi beszédet.

A kolozsvári ünnepség a testvérfelekezetek képviselőinek bibliai üzenetével kezdődött. Ezt követően imát mondott Koppándi Zoltán Attila, a Komjátszegi Unitárius Leányegyházközség lelkesze. A szószéki szolgálatot dr. Koppándi Bontond Péter teológiai tanár, a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karának dékánja végezte. Beszédében elmondta, akkor leszünk a vallásszabadság méltó örökösei ezen a különös vidéken, „ha tudjuk, hogy szívünk és gondolataink szándékát Isten igéje vezérli, mondván: ne legyen közöttetek felekezeti villongás, ne vonjátok kétségbe egymás keresztény mivoltát, és a vallás szabadsága ne csak a ti vallásotok szabadsága legyen, hanem minden vallásé!”

A kolozsvári ünnepség keretében első alkalommal került sor a János Zsigmond-díj átadására. A Magyar Unitárius Egyház részéről ez egy olyan elismerés, amellyel azokat a személyeket jutalmazták, akik kiemelkedő támogatói egyházunknak.

A díj nemcsak a díjazottnak az unitárius egyház iránti hűségét és elkötelezettségét ismeri el, hanem azon erőfeszítéseit is, amelyeket egyházunk fenntartásáért és közösségfejlesztéséért tett; a díjazottnak kiemelkedő szerepe van egyházunk szellemi és épített örökségének megőrzésében és fejlesztésében vagy unitárius értékeink népszerűsítésében és terjesztésében.

A Magyar Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának döntése értelmében ezt a díjat elsőként dr.

Kövér László, Magyarország Országgyűlésének elnöke vehette át. A díjazottat Kovács István unitárius püspök méltatta. Válaszbeszédében a házelnök elmondta, a díj megerősítést és elköteleződést jelent, hogy legjobb tudása és lehetősége szerint, miként eddig, úgy a jövőben is a nemzeti szuverenitás, a Kárpát-medencei magyar megmaradás és a közép-európai érdekközösség erősítésének az ügyét szolgálja. (Szerk. megj. Kövér László laudációja és válaszbeszéde egyházunk honlapján olvasható.)

A díjátadást dr. Ciprian-Vasile Olinici, Románia Egyházügyi Államtitkársága vezetőjének beszéde követte. Szavaival a vallásszabadság törekény voltát kiemelve közös munkára buzdított, és a párbeszéd fontosságát hangsúlyozta. A köszöntőbeszéd sorát Kovács István unitárius püspök zárta. Bejelentette, hogy a Magyar Unitárius Egyházban 2025 a küldetés éve, melynek célja hirdetni Isten jelenlétét és akaratát, alkalmas és alkalmatlan időben egyaránt, Isten országának érvényesülését észrevenni az életünkben és a világban, illetve mások figyelmét ráirányítani annak megváltoztató erejére. „Ezen az úton számunkra nem akadhat jobb kalauz, mint Jézus, aki életével és tanításával mutatott rá a legtisztábban Isten országának a természetére és közelségére.”

A záróének után Dávid Ferenc szobránál koszorúzásra került sor, ahol Sándor Krisztina unitárius főgondnok mondott rövid ünnepi beszédet.

Mindkét ünnepségen közreműködött a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium Péterffy Gyula-kórusa. Vezényelt Ördög Ödön karnagy.

Torda–Kolozsvár, 2025. január 13.

| A MAGYAR UNITÁRIUS EGYHÁZ
PÜSPÖKI HIVATALA

Egyházvezetők újévi találkozója

Kolozsváron, a Vallásszabadság Házában üléseztek az erdélyi magyar történelmi egyházak főpásztorai Kelemen Hunorral, az RMDSZ elnökével. A január 14-én megszervezett találkozón Kovács István unitárius püspök, Kovács Gergely érsek, Böcskei László, Pál József Csaba, Schön-

berger Jenő római katolikus, Kolumbán Vilmos József és Bogdán Szabolcs János református, valamint Adorjáni Dezső Zoltán evangélikus püspök vett részt.

A már hagyományossá vált újévi találkozón a történelmi egyházakat és az erdélyi magyarság egészét érintő kérdésekről egyeztettek a jelenlévők. Az együttlét közös imádkozással indult a belvárosi unitárius templomban.

Egyetemes egyházi rendezvények

Január

- Újévi fogadás, január 1., Kolozsvár
- Fő- és felügyelőség gondnokok találkozója, január 12., Kolozsvár
- A vallásszabadság ünnepe, január 13., Torda, Kolozsvár

Március

- Énekvezér-továbbképző, március 20–22.

Április

Egyetemes kórustalálkozó és örömmenélés, április 26.

Május

- Nyugdíjas lelkészek találkozója, május 5–6.

Július

- Ifjúsági tábor 11–13 éveseknek, június 30. – július 6.
- Gyermektábor 8–11 éveseknek, július 7–12.
- Konfirmandusok mozgótábora, július 14–20., Kolozsvártól Nagyajtáig

Augusztus

- Kapocs családós tábor, július 31. – augusztus 3., Tusnádfürdő
- Via Unitariana gyalogló tábor, augusztus 11–16.

Szeptember

- A Romániai Magyar Pedagógus Szövetség országos tanévnyitója, szeptember 7., Kolozsvár
- Szejkefürdői unitárius találkozó, szeptember 13.

November

- Dávid Ferenc-émlékarándoklat, november 8., Déva
- Szórványkonferencia, november 14.
- Az egyetemes gondnoki kar találkozója, november 21–22.

Egyházköri rendezvények

- Egyházköri farsangi bál a Székelyudvarhelyi Unitárius Egyházkörben, március 1., Városfalva
- Kriza János-émléknep a Háromszék-Felsőfehéri Unitárius Egyházkörben, május 18., Nagyajta
- Firtosi találkozó a Székelykeresztúri Unitárius Egyházkörben, június 14., Firtosi kilátó

- Egyházköri gyermektábor a Székelykeresztúri Unitárius Egyházkörben, június 23–27.
- Egyházköri ifjúsági tábor a Székelyudvarhelyi Unitárius Egyházkörben, június 24–27.
- Vadasi unitárius találkozó a Háromszék-Felsőfehéri Unitárius Egyházkörben, július 5., Vadas-tető
- Egyházköri találkozó a Marosi Unitárius Egyházkörben, július 5., Szabéd
- II. Nyári Víz-Party a Székelyudvarhelyi Unitárius Egyházkörben, július 6.
- Egyházköri találkozó a Küküllői Unitárius Egyházkörben, július 19.
- Tordai-hasadéki unitárius találkozó a Kolozs-Tordai Unitárius Egyházkörben, augusztus 9.
- Nyitott templomok napja a Magyarországi Egyházkerületben, szeptember 6., Szentendre (Skanzen)
- Megemlékezés dr. Szabó Árpád püspök halálának 15. évfordulójáról, október 5., Városfalva
- Egyházköri szüreti bál a Háromszék-Felsőfehéri Unitárius Egyházkörben, október 18., Árkos
- Őszi gondnok-presbiteri és lelkészi találkozó a Székelyudvarhelyi Unitárius Egyházkörben, október 24–26.
- Egyházköri kórustalálkozó a Háromszék-Felsőfehéri Unitárius Egyházkörben, október 25.
- Egyházköri Ifjúsági Találkozó a Küküllői Unitárius Egyházkörben, december 7., Dicsőszentmárton
- Lelkészcsaládok ünnepi agapéja a Székelyudvarhelyi Unitárius Egyházkörben, december 28.

Legyen Ön is előfizető!

Amennyiben szeretné, hogy Önhöz is eljusson a megújult *Unitárius Közlöny*, jelezze kérését a területileg illetékes lelkészi hivatalban.

Barangoló Isten országában

SZOMBATFALVI ETELKA

Kedves Gyermekek!

Február! Hol a nyár?

Még messze van, igaz? – válaszolhatná a nyár, ha beszélni tudna. De ne csüggedjete! Addig is szép, hosszú utazás áll előttetek. Emlékezzetek csak, januárban ígéreteket tettetek Istennek, amelyeket le is írtatok és rajzoltatok, ahogyan a feladat megkívánta. Hogyan haladtok velük? Sikerül betartani őket? Ne adjátok fel könnyen!

Jézus gyermekkoráról a következőképpen ír a Biblia: „A gyermek pedig növekedett és erősödött, megtelt bölcsességgel, és Isten kegyelme volt rajta” (Lk 2,40). Az ő idejében a gyermekeket nem kötelezték óvodába vagy iskolába járni, mégis sok mindent meg kellett tanulniuk már egészen fiatalon. A szülők tanították őket az élet mindennapi teendőire, és arra is, hogyan imádkozzanak. Ezek az ismeretek nemcsak a hétköznaphoz, de az élet lelki gazdagságához, fejlődéséhez is nélkülözhetetlenek voltak.

Játszva tanulni a legkönnyebb! Bizonyára Jézussal is így történt. A kavics- vagy pálcikakirakós, az ugróiskola, a rongylabda is érdekes lehet, melyiket ismeritek vagy melyiket próbálnátok ki? Mi az alábbiakban egy kavicskirakós játékot ajánlunk neked.

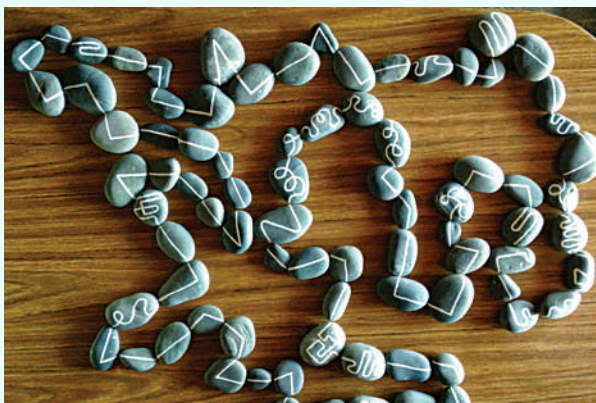
Kavicskirakó készlet

Gyűjts minél több lapos kavicsot. Ha vastagabb, fehér vagy színes alkoholos filccel rajzolsz rá vonalakat, akkor egy egész kirakós készletet készíthetsz. A vonalaknak minden kövecskén legyen 2-2 szabad végződése.

A vonalak közt lehet:

- egyenes (középvonal),
- sarkos (derékszög, hegyesszög, tompaszög),
- elágazásos (T alak, szabályos hármass és négyes elágazás),
- girbe-gurba (2-2 végződéssel), vagy más.

A készlet elemeit csoportosíthatjuk a vonalak tulajdonságai szerint, kirakhatunk belőlük egyszerűbb és bonyolultabb alakzatokat, játszhatunk velük dominót, amiből egy egész útrendszer, labirintus keletkezik. (Forrás: www.youclevermonkey.com)

Unitárius tudós 205 éve, 1820. február 13-án született ... (1.) , Kolozsvár történetének unitárius írója, ... (2.) , a Magyar Tudományos Akadémia tagja.	Feszült állapot		Minden részletre kiterjedően		Raktár (bizalmasan)		Répa-szelet!		Peking lakói
	1.		Energia-adag!	Ünszoló, ösztönöz	Félig!				C
	Svéd autójelzés				Fizető-eszköz				
	Főúri cím				Dívány végei!				
2.		Teacsepp!	Szorongó				Kissé hátraejt!		
Méretet kiterjeszt		...kulcs (zene)	Magas rangú katonatiszt				Illés prófeta társa		
				Elme			Páros petíció!		
				Előadó-művész jutalma			Becézett Orsolya		
Húsleves alapú olasz rizsétel						Sütéshez használt folyadék			
Csipós gyökerű fűszernövény					Az egyik földresz				
					Vérplazma része!				
Béles belseje!			Siránkozás					Kelet (röv.)	
			Eszesen					Galuska-féle	
					Toszkánai város				
					Ebben az időben				
Kisázsiai ógörög kikötő			Sporttrikó				Urán, oxigén, bór vegyjele		
Dal			Izgalmas kezdet!				Üres cipő!		
Sátor bejárata!		Alsóing közepe!			Kérdő háziállat				
		Púpos állat			Elvárt viselkedésű				
Dinasztia tagjai!			Szóda					A távolba	
			Falu a Székelykő alatt					Nem tömör	
Bunkóval leterít							Küldeményben található!		
							Havazás		
				Némán elérő!			Csendes		
				Beenged az elején!			Dinomdánomban van!		
Fedőréteggel borít			Tág (pl. ruha)			Filmszínház			Folyót, állóvizet határoló lejtőszél
Ütleget			Ilyen ige is van			Ingervezető			
Határtalan tér!		Hópihangzói			Gondolat			A parkolás jele	
		Megzavart erő!			Hordómérték			Némileg merész!	
Magánóra megtartása							Ezen a napon		
							Befűz a széleire!		
Hosszabb időre befektetett pénz vagy anyagi érték				Kicsinyítő képző			Készenlétben figyelő		
	Á			Joule (röv.)			Állatfej!		Vonalzó-típus

FEBRUÁR

2025 a küldetés éve

Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét... (Jn 1,14a)

Ha valakiről azt mondjuk, a jóság megtestesülése, akkor sosem azt értjük, hogy egy elvont fogalom magára öltötte az adott személy bőrét, szerveit, csontjait. Ellenkezőleg azt értjük, hogy egy hús-vér ember megvalósította önmagában a jóságot. Amikor a Biblia azt mondja, „az Ige testté lett”, azaz megtestesült, akkor azt mondja, hogy egy ember teljességgel megvalósította itt a földön az isteni akaratot a saját életében. Azonosult vele. Isten akarata számára a saját akaratává vált. Jézus ez az ember, a Mester, akinek az útján elindultunk. Az ő hús-vér mivolta az igazi jó hír, mert ha neki sikerült, másnak – még nekünk is – sikerülhet.

Az isteni akarat nem egy elvont, túlvilági misztérium, az a valódi arc, ahogy a Fennvaló lát minket. A jézusi út első felismerése: az Ige bennünk is testté lehet, hordozhatjuk Isten dicsőségét. Nem semmi...

| RÁCZ NORBERT ZSOLT